

Trevi Fountain

Vannets triumf i Roma

De mest typiske lydene i Roma kommer ikke fra biltrafikk og masseturisme. Det bare virker slik. Gå tur tidlig en morgen og hør selv: Det mest typiske er lyden av vann som sildrer og bruser i de utallige og vakre fontenene rundt om i Den evige stad. «Vannet er Romas sjel,» er det blitt sagt. Men hvor kommer alt dette vannet fra?

Av Arnt Stefansen, Roma.

Fontana di Trevi, the mother of all fountains

Fra vin til vann

Du har sikkert vært der, for den er en av Romas aller mest berømte severdigheter. Trevi-fontenen trekker årlig millioner av besøkende, og for mange er den selve symbolet på vulgær masseturisme. Men ikke la deg lure: For monumentet i seg selv er et stort kunstverk som den store barokkarkitekten Gianlorenzo Bernini tegnet det opprinnelige utkastet til. Det hører med til historien at pave Urban VIII, som ledet prosjektet, gikk til et noe uvanlig skritt for å skaffe penger til å lønne arkitekten: Han innførte en egen vinskatt for Romas befolkning, noe som selvsagt ikke ble særlig populært! Hadde den gode Urban vært pave i dag, kunne han kanskje ha benyttet seg av en annen inntektskilde – alle pengene som blir kastet i fontenen. Legenden sier jo at den som kaster en mynt i Trevi-fontenen, vil oppnå den lykke det er å komme tilbake til Den evige stad. Og til sammen er disse myntene alt annet enn småpenger: På en vanlig dag havner den nette sum av 3.000 euro (rundt 25.000 kroner) i fontenen. Pengene blir samlet opp om natten og brukes til å subsidiere et supermarked som selger billig mat til Romas nødlidende.

Havguden i sentrum

Trevi-fontenen sto ferdig i 1762, og har siden vært Romas største og mest berømte fontene. I sentrum for det 20 meter høye monumentet står den klassiske romerske triumfbuen – med en viktig endring: I dette tilfelle er det ikke keiseren, men havguden Neptun som rammes inn av triumfens symbol.

– Dette er «vannets triumf», fastslår en av Norges fremste Roma-eksperter, arkitekten Thomas Thiis-Evensen.

– Trevi-fontenen er en hyllest til vannet, og dermed også til livet. For uten rent vann kan ingen by overleve. Men monumentet er også en hyllest til paven, som ved sitt monogram minner om at det er han som er byggherre og dermed byens og folkets velgjører. Og slik har herskerne i Roma brukt disse fontenene helt siden antikkens dager,

THE TRIUMPH OF WATER

The most typical sound in the Eternal City is not traffic. Take a walk early in the morning, and you will hear the

sound of running water, coming from the many beautiful fountains around the city. "The water is Rome's soul" it has been said. The mother of all fountains is the Trevi Fountain. Since it was finished in 1762, it has remained Rome's largest and most beautiful fountain. Every year this monument is visited by millions of tourists, most of whom throw a coin into the water so they can be sure they will return to the city. And the coins add up to a substantial sum of money, around 3,000 Euros on a

Professor Thomas Thiis-Evensen

La Barcaccia, at the foot at the Spanish Steps.

FLIGHT INFORMATION

Norwegian flies to Rome (Fiumicino) from Oslo four times a week and from Warsaw three times a week.

sier professoren.

Men altså: Hvor kommer alt vannet fra? Fra naturens hånd er nemlig Roma dårlig utstyrt med vannkilder. Svaret er akvedukt, som ganske enkelt betyr «å lede vann». Vi skal langt tilbake i tiden – til det fjerde hundreåret før Kristi fødsel.

Vann i 2.300 år

I det fjerde hundreåret f.Kr. begynte Roma å tørste etter mer vann. Befolkningen vokste raskt, og i tillegg ble det stadig mer populært blant overklassen å bygge store badeanlegg som krevde enorme vannmengder. Romas mektige leder, konsul Appio Claudio, besluttet derfor å bygge en akvedukt som skulle bringe vann fra en kilde utenfor byen. Akvedukten, som fikk navnet Aqua Appia, sto ferdig

normal day. Every night, the coins are picked up and this "gift from the travellers" is well used – to feed the city's poor. In the middle of the 20 metre-high monument stands a classical Roman triumphal arch – with one important distinction: Traditionally built to commemorate the triumph of Emperors, this triumphal arch features the God of the sea, Neptune. "This is to commemorate the triumph of water," explains architect Thomas Thiis-Evensen, one of Norway's leading experts on Rome. "The Trevi Fountain is a tribute

i år 312 før vår tidsregning, og den fikk snart følge av flere.

Til sammen lot konsulere og keisere oppføre i alt 11–14 slike «vannveier» som brakte enorme vannmengder til Roma. Noen av kildene lå mer enn 20 kilometer fra byen, og de kolossale byggverkene blir regnet som noe av det ypperste innen romersk ingeniørkunst. Og den gang som nå var det vanlig at det lå en flott fontene ved enden av akvedukten.

Men da Romerriket falt sammen, viste det seg at de stolte monumentene gjorde byen svært sårbar. For noe av det første vandalene fra nord gjorde da de inntok Roma, var å ødelegge akveduktene. Dermed sto byens befolkning uten vann og måtte flytte ned mot Tiber-elven – en folkeforflytning som endret byens bosettingsmønster dramatisk.

Paven kommer

På slutten av 1300-tallet ble pavestolen flyttet tilbake til Roma, etter sitt opphold i franske Avignon. En hovedoppgave for pavene ble nå å gjenreise byen etter mange hundre års forfall. En forutsetning for dette var å gi befolkningen skikkelig vanntilførsel, og det ble satt i

verk et stort prosjekt for å reparere og gjenåpne akveduktene.

Etter hvert som de gamle vannveiene kom i drift igjen, ble det vanlig at pavene – som antikkens konsulere og keisere – kronet sitt verk med en praktfull fontene. Den flotteste var altså Fontana di Trevi, men det er også mange andre storslåtte monumenter. Blant de mest kjente er Il Fontanone på Gianicolo-høyden, Fontana del Nettuno på Piazza Navona, Moses-fontenen på Piazza di San Bernardo, Tritone-fontenen på Piazza Barberini, Fontana della Dea Roma på Piazza del Popolo og Fontana di Piazza San Pietro (Petersplassen).

to water, and thus to life itself," he adds. The most famous fountains of Rome, besides the Trevi, are: Il Fontanone at the Gianicolo-height, the Mosè-fountain at Piazza di San Bernardo, and possibly La Barcaccia, or stone boat at the foot of the Spanish Steps.

En fontene som mange nordmenn kjenner, er den som ligger ved foten av Spansketrappen. La Barcaccia, den berømte steinbåten, er tegnet av Pietro Bernini – den store Berninis far – og ideen bak monumentet er høyst prosaisk: Akkurat her er trykket i akvedukten så lavt at man måtte ned under bakkenivå for å få vannet til å strømme.

Romas sjel

– Vannet og fontenene har hatt en helt sentral plass i Romas historie, og har det fortsatt, sier arkitektprofessor Romas Thiis-Evensen. – Vannet som sildrer og bruser, gir liv til arkitekturen, og gjør byen vakrere og mer levende. Jeg slutter meg derfor til ordtaket «Vannet er Romas sjel», og jeg er enig med dem som mener at Romas fontener alene er en god nok grunn til å besøke byen, sier han.

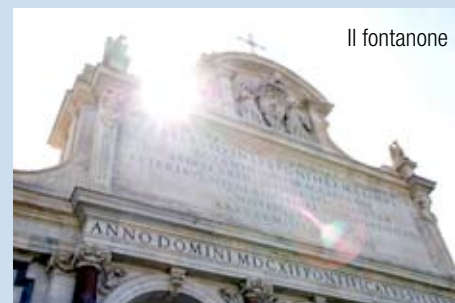
Internettsteder:

www.aboutroma.com/Fountains-of-Rome.html
– oversikt over de mest kjente fontenene i Roma.

www.veienefraroma.no/
arkitekt Thomas Thiis-Evensens Roma-prosjekt

FAKTA OM ROMAS FONTENER OG AKVEDUKTER:

- Den første akvedukten/fontenen sto ferdig i år 312 f.Kr. Byggherre var consul Appio Claudio.
- I antikkens Roma ble det bygd 11–14 store akvedukter (tallet er noe usikkert).
- Det gamle Roma hadde tilgang til enorme vannmengder – en million kubikkmeter per dag. (I dag er forsyningen knapt det dobbelte, med fire ganger så mange innbyggere.)
- Hellingen i akveduktene var utrolig liten – bare fem meter for hver kilometer. Men det var nok til at vannet rant.

Il fontanone